

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.671/2016/7. szám

A Debreceni Ítéltábla Dr. Jakab Rita ügyvéd (cím) által képviselt I.rendű felperes neve I., II.rendű felperes neve II., III.rendű felperes neve III. rendű (mindhárman: cím) felpereseknek - dr. ... jogtanácsos (**gazdasági társaság**, cím) által képviselt **I.rendű alperes neve** "felszámolás alatt" (cím) I. rendű, Dr. ... és dr. ... jogtanácsos által képviselt **II.rendű alperes neve** (cím) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 5.P.20.320/2014/14. sorszámu ítélete ellen a felperesek 16. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felperesek egyetemlegesen kötelesek megtéríteni az állam javára a lakóhelyük szerinti adó- és vámigazgatóság felhívásában megjelölt módon és számlára 640 000 (hatszáznegyvenezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperesek 2007. október 13-án átvették az I. rendű alperes által kiadott Kondíciós listát, a kölcsön felvételével járó kockázatot is tartalmazó tájékoztatót és hitelkiváltás céljára, 20 év futamidőre 8 000 000 forint CHF kölcsönt igényeltek. Az I. rendű alperes 2007. október 25-én tájékoztatta a felpereseket a hitelkérelmük jóváhagyásáról, a kölcsön feltételeiről. Az I. rendű felperes a deviza alapú kölcsön felvételével járó kockázatokról tájékoztatást kapott, azt az Általános kockázatfeltáró nyilatkozat aláírásával elismerte.

2007. október 30-án a hitelező I. rendű alperes és az adós I. rendű felperes, a biztosítéknyújtó II-III. rendű felperesek kölcsönszerződést kötöttek. A szerződést az I. rendű alperes nevében **G. I.** önálló cégjegyzési joggal rendelkező vezérigazgató írta alá. A kölcsön 8 000 000 forintnak a folyósítás napján deviza kereskedelmi vételi árfolyamon számolt deviza ellenértéke, a deviza neve: CHF, az ügyleti kamata 10 %, THM 11,51 %, futamideje 240 hónap. A felperesek nyilatkozatukkal a kölcsönszerződés mellékleteit a szerződés elválaszthatatlan részének tekintették azzal, hogy a kölcsönszerződés csak a mellékleteivel és az Üzletszabályzattal együtt érvényes.

Az 54 600 CHF kölcsön és járulékai fedezetéül a II-III. rendű felperesek közös tulajdonában álló **Sz., F.** utca 15. szám alatti, **1.../9** helyrajzi számú ingatlan szolgált. Az ingatlant terhelő önálló zálogjogot alapító szerződést a kölcsönszerződés 1. számú mellékletévé tették. A zálogjogosult I. rendű alperes a szerződés alapján a felperesek hozzájárulása nélkül a zálogjogot a refinanszírozó

bankjára, a II. rendű alperesre átruházta, az ingatlan-nyilvántartásba a földhivatal az önálló zálogjogot - utalva a zálogjog átruházására - a javára bejegyezte. A kölcsönszerződés 2. számú melléklete az ingatlanon az I. rendű alperes javára 8 800 000 forint vételáron, 5 év határozott időtartamra vételi jogot alapító szerződés.

A szerződéskötés napján a felperesek közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot is tettek. Az okirat magában foglalta a kölcsönszerződés szövegét, és a felperesek azon elismerő nyilatkozatát, hogy 8 000 000 forintnak megfelelő összegű svájci frank és járulékai erejéig tartozásuk áll fenn. Az I. rendű alperes a 8 000 000 forint kölcsönt 2007. december 22-én folyósította, a hitelkiváltásokat és a szerződéshez kapcsolódó költségek, díjak levonását követően 1 271 287 forintot utalt át az I. rendű felperesnek.

Az I. rendű felperes a fizetési kötelezettségének nem tett eleget, 57 472,74 CHF tartozása miatt az I. rendű alperes a kölcsönszerződést - közokiratban meghatalmazott jogi képviselője útján - 2013. február 13-án azonnali hatállyal felmondta, és felszólította a II-III. rendű felpereseket a fedezetül lekötött ingatlan birtokbaadására végrehajtás céljából. A felmondást tartalmazó okirat a felperesek részére 2013. február 20-án szabályszerűen kézbesítésre került.

A felperesek módosított kereseti kérelmükben annak megállapítását kérték, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre, másodsorban a kölcsönszerződés, annak felmondása, az önálló zálogjogot alapító és az opciós szerződés, az önálló zálogjogot a II. rendű alperesre átruházó szerződés a képviseleti szabályok be nem tartása, jogszabályba ütköző, színlelt, jó erkölcsbe ütköző és tisztességtelen volta miatt érvénytelen.

Az alperesek az ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította, a felpereseket egyetemlegesen kötelezte az I. rendű alperes részére 215 900 forint, a II. rendű alperes részére 190 500 forint perköltség, az államnak 480 000 forint illeték megfizetésére. Az indokolása szerint a kereseti kérelmet a keresetlevél, a 5.P.20.367/2013/7. és 5.P.20.320/2014/3. beadványok tartalma alapján bírálta el.

Az indokolásában utalt arra, hogy a Pp. 73/A. § (1) bekezdés b) pontja szerint a perben kötelező jogi képviselet ellenére a felperesek által szerkesztett beadványokat a jogi képviselőjük a nyilatkozatával változatlanul fenntartotta.

Az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés létre nem jöttére alapított elsődleges kereseti kérelmet elutasította. Az indokolásában kifejtettek szerint nem találta alaposnak az annak alátámasztására a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 47. § (1)-(2) bekezdései, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 222. §-a és 223. § (1) bekezdése felhívásával felhozott indokokat. Megállapította, hogy az I. rendű alperes a szerződés aláírása során megfelelően képviseltette magát, a szerződés a felek között létrejött. Ebben a keretben a Hpt. 3.§ (1) bekezdés b) pontja, 4. § (1), 5. § (3) bekezdése, 6. §-a felhívásával kifejtett indokai szerint az I. rendű alperes pénzügyi vállalkozás. A felperesek által felhívott Hpt. 47. § (1)-(2) bekezdései kizárólag a hitelintézetekre írja elő a két igazgatósági tag, vagy két ügyvezető általi aláírást. Az I. rendű alperest a cégmásolat szerint önálló képviseleti joggal rendelkező **G. I.** a szerződéskötés során önállóan képviselhetette, önállóan „jegyezhetette”. A szervezeti képviselő eljárása miatt értelmezhetetlen a meghatalmazás hiányára, ezzel összefüggésben a Ptk. 222. §-ára és 223. § (1) bekezdésére való felperesi hivatkozás.

Az aláírási címpéldány hiánya a kölcsönszerződés érvényességét sem érinti, mint ahogy az sem, hogy a fejrészben a képviselő nem lett feltüntetve.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a kölcsönszerződés 5. számú mellékletévé tett Üzletszabályzat egyedi megtárgyalása hiányában nem érvénytelen és nem tisztességtelen. Az általános szerződési feltételeket tartalmazó Üzletszabályzat a kölcsönszerződés részévé vált azzal, hogy az I. rendű alperes annak megismerését lehetővé tette, azt átadta és a felperesek a kölcsönszerződés 7.1., 7.2., 7.4. pontjaiban elfogadták.

A kölcsönszerződés tartalmát így a kölcsönszerződés és az üzletszabályzat együtt adja, az a felperesek által felhívott jogszabályi rendelkezésbe nem ütközik, a Ptk. 207. § (6) bekezdése alapján nem színlte (6/2013. számú PJE határozat 2. pont) és a jó erkölcsbe sem ütközik. A részleteit, egyes rendelkezéseit illetően egyedileg megtárgyalt fogyasztói szerződés tisztességtelensége pedig nem is vizsgálható amellet, hogy a felperesek konkrét szerződéses kikötést nem is jelöltek meg.

Arra tekintettel, hogy a felperesek a kölcsönszerződéshez kapcsolódóan kötött szerződések érvénytelenségét kizárólag a kölcsönszerződés létre nem jötte, illetve érvénytelensége miatt állították, az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet ebben a részében is alaptalannak ítélte. A kölcsönszerződés felmondása érvénytelenségének a megállapítására irányuló, a kölcsönszerződés érvénytelenségére alapított kereseti kérelem sem lehetett alapos.

Az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés közjegyzői okiratba foglalt felmondása érvénytelenségét nem állapította meg, alaptalannak ítélte a felperesek hivatkozását arra, hogy az I. rendű alperest képviselő személyek eredeti meghatalmazást nem csatoltak a felmondás mellé, ezért a felmondás a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Közjegyzői törvény) 131. § (1) bekezdése alapján nem tekinthető közokiratnak.

Megállapította, hogy az alperesek a kölcsönszerződés felmondása során sem sértettek jogszabályt. 2010. július 6-án dr. K. M. ügyvédnek a felperesekkel kötött kölcsönszerződés kapcsán is közokiratba foglalt meghatalmazást adtak (6/A/14.). A meghatalmazáskor a II. rendű alperes nevében két együttes aláírási joggal rendelkező alkalmazott járt el, a személyi adataikat a közjegyzői okirat mind a Közjegyzői törvény, mind a Hpt. 3. számú melléklet 1. pontja szerinti előírásoknak megfelelően tartalmazza. Ugyanígy megfelel a jogszabályi követelményeknek az I. rendű alperes által adott jognyilatkozat is: **G. I.** önálló aláírási joggal rendelkezett, amely az I. rendű alperes, mint pénzügyi vállalkozás esetén elegendő volt a szabályszerű cégjegyzéshez. Mindkét alperes azonosítása is megfelelően szerepel a közokiratban, tartalmazza a Hpt. 3. számú melléklet 2. pontjában feltüntetett valamennyi azonosításhoz szükséges adatot.

Dr. K. M. ebből következően érvényes meghatalmazás alapján járt el a kölcsönszerződés felmondása érdekében 2013. február 13-án, amely tényt a felmondás záradékában dr. **T. K.** közjegyző közhitelesen tanúsította is.

Mindezek alapján a felmondás a felperesek által megjelölt formai okból nem érvénytelen, ennek megállapítására irányuló kereseti kérelmük sem volt alapos.

Végezetül a Pp. 213. § (1) bekezdéséből eredő kötelezettsége miatt az elsőfokú bíróság kiemelte azt is, hogy a kereset a II. rendű alperessel szemben sem volt alapos. Az I. rendű alperes refinanszírozó bankjaként közvetlen szerepe a felperesek ügyleteiben nem volt. A perben állása a kölcsön fedezetül szolgáló ingatlanra bejegyzett önálló zálogjoga miatt, mint zálogjogosultnak kötelező volt. A kölcsönszerződés érvénytelensége tekintetében alaptalannak ítélt kereset miatt a kereseti kérelmet a II. rendű alperessel szemben is elutasította.

A perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

A felperesek a fellebbezésükben az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan a megváltoztatását, a kereset elutasítását kérték.

Eljárásjogi szabálysértésként jelölték meg azt, hogy az elsőfokú bíróság az eljárását a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. (a továbbiakban: jogegységi) törvény 16. §-a alapján nem függesztette fel. Állításuk szerint a per tárgya a jogegységi törvény 3. § (1) bekezdése és 4. § (1) bekezdése szerinti szerződéses kikötés.

A kölcsönszerződés létre nem jötte mellett felhozott érveik szerint a szerződéshez csatolni kellett volna az I. rendű alperest képviselő **G. I.** vezérigazgató aláírási címpéldányát és a szerződésen fel kellett volna tüntetni a pénzügyi vállalkozás azonosító adatait a Hpt. 3. melléklet I/2. pontja szerint. Ennek hiányában a szerződések a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmisek is, hiányzik a szerződéskötési képesség, azaz a jogalanyiség, a jogképesség. Pénzváltási engedély hiányában az I. rendű alperes szerződést nem köthetett, az jogosulatlan pénzügyi tevékenység.

A fellebbezés további érvei a tisztességtelenségre, a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontjára alapított, a törlesztőrészlet egyoldalú emelésének a lehetőségét és a Hpt. 2. melléklet 10.2/a) pontja alkalmazásának a mellőzését kifogásoló érvénytelenségi keresetre vonatkoztak. A kölcsönszerződés felmondásának az érvénytelenségét a támadott kölcsönszerződés létre nem jöttére, illetve érvénytelenségére, továbbá a Közjegyzői törvény 132. § (2) bekezdése szerint az eredeti meghatalmazás hiányára hivatkozással állították.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítéletábra a felfüggesztést követően folytatott másodfokú eljárásban a II. rendű alperes által bejelentett, a **gazdasági társaság**² engedményezésen alapuló jogutódlását figyelmen kívül hagyta a következők miatt:

A Pp. 61. és 62. §-ai alapján a perbeli jogutódlásnak egyrészt anyagi jogi, másrészt az eljárási jogi feltételei vannak. Az anyagi jogi feltételei akkor teljesülnek, ha a polgári jog szabályai szerint a jogutódlás megállapítható. Anyagi jogi jogutódlást hoz létre a Ptk. 328. § (1) bekezdésének megfelelő engedményezési szerződés. A perbeli jogutódlást az anyagi jogi jogutódlás azonban önmagában nem váltja ki, ahhoz a jogutód és/vagy az ellenfél perbeli cselekménye elengedhetetlen. A Pp. 61. § (2) bekezdés alapján az engedményező II. rendű alperes jogutódlaként az engedményes önkéntes perbelépéséhez a perben mindkét fél hozzájárulása szükséges volt. A felperesek hozzájáruló nyilatkozata nélkül az engedményes önkéntes perbelépésének eljárásjogi feltételei nem teljesültek, így a Pp. 61. § (3) bekezdés alapján az anyagi jogi jogelőd II. rendű alperes a perből nem volt elbocsátható.

Az ítéletábra a felperes elsődleges, az érdemi felülvizsgálatot kizáró fellebbezési kérelmét lényeges eljárási szabálysértés, a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű vagy teljes megismétlésének, illetve kiegészítésének szükségessége hiányában alaptalannak találta, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének nem volt törvényes indoka.

Az elsőfokú bíróság az eljárás felfüggesztését azon álláspontja miatt mellőzte, hogy a felperesek nem hivatkoztak a jogegységi törvény 3. § (1) és 4. § (1) bekezdésében foglalt érvénytelenségi okra. A fellebbezésben hivatkozott eljárásjogi szabálysértést az ítéletábra a másodfokú eljárásban orvosolta: az eljárását a Pf.II.20.829/2014/2. számú végzésével a jogegységi törvény 16. §-a alapján felfüggesztette arra figyelemmel, hogy a felperesek a keresetükben többek között a szerződés érvénytelenségének a megállapítását kérték annak tisztességtelen, az I. rendű alperesre kirívóan, egyoldalúan előnyös volta miatt.

Az ítéltábla a Pp. 253. § (1) bekezdés alapján az ügy érdemében határozott. Ennek során figyelemmel volt arra, hogy a jogegységi törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. (a továbbiakban: elszámolási) törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a 37. § (1)-(3) bekezdéseiben - a 39. §-a alapján a felfüggesztett eljárásokra is irányadóan - a jogalkalmazó bíróság számára kötelező normatív rendelkezésként határozta meg azt, hogy ha a fél a szerződés érvénytelenségének a megállapítását nem az érvénytelenség jogkövetkezményeinek - a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának - alkalmazására is kiterjedően kéri, a keresetlevél, illetve a kereset érdemben - eredménytelen hiánypótlási felhívást követően - nem bírálható el; a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani vagy az eljárásokat meg kell szüntetni. Abban az esetben, ha a fél a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett; úgy kell tekinteni, hogy a megállapítás iránti kereseti kérelmet nem tartja fenn.

Az ítéltábla, miután az I. rendű alperes az elszámolási törvény 38. § (1) és (4) bekezdésében foglalt törvényi kötelezettségének eleget tett, bejelentette és csatolta a (6) bekezdés szerinti felülvizsgált elszámolását, a Pf.II.20.671/2016/2. számú végzésével tájékoztatta a feleket a felfüggesztett eljárás folytatásáról. A felpereseket felhívta, hogy kérjék az érvénytelenség jogkövetkezményeként a kölcsönszerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását és terjesszenek elő a felek közötti elszámolásra kiterjedő, összecszerően is megjelölt, határozott kérelmet.

Ilyen kérelem hiányában az ítéltábla úgy tekintette, hogy a felperesek a szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránti kereseti kérelmüket nem tartják fenn. Érdemben az elsőfokú bíróság ítéletét a kölcsönszerződés kapcsán kizárólag az elsődleges, a szerződés létre nem jöttére alapított kereseti kérelmet elutasító döntésére korlátozottan vizsgál(hat)ta felül, csak az ebben a keretben felhozott fellebbezési érveket értékelhette. A csak létrejött fogyasztói kölcsönszerződés esetén vizsgálható érvénytelenségre tekintettel a felperesek érvénytelenség kérdésében kifejtett fellebbezési indokait figyelmen kívül hagyta.

A felperesek által a pénzügyi vállalkozás I. rendű alperessel kötött CHF alapú kölcsönszerződés létrejöttét a megkötésekor hatályos Ptk. általános és a Hpt. különös szabályai alapján kellett megítélni. A szerződés létrejöttének általános polgári jogi szabályait a Ptk. a szerződési akarat és kifejezése cím alatt a 205. § (1)-(2) bekezdéseiben, illetve a szerződés létrejöttének a 211-215. §-aiba foglalt rendelkezéseiben határozta meg. Erre tekintettel a szerződés létrejötté körébe tartozott annak a vizsgálata, hogy a szerződés tartalmazza-e a hitelező és az adós I. rendű felperes kölcsönös és egybehangzó akaratának képviselő útján is megtehető kifejezését, megállapodását a lényeges - jogszabály által nem rendezett - kérdésekben, és ha szükséges, akkor ahhoz megtörtént-e a harmadik személy beleegyezése vagy hatósági jóváhagyás.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság jogi indokolásával egyetértett, annak megismétlését szükségtelennek tartotta. Azt a fellebbezési érvekre figyelemmel csupán kiegészítette a következőkkel:

A devizahitelt és a deviza alapú hitelt a devizakorlátozások megszüntetéséig hatályos szabályozás nem különböztette meg. A devizáról szóló - 2001. december 31-ig hatályban volt - 1995. évi XCV. törvény 39. § (9) bekezdése alapján a devizabelföldinek nyújtott devizahitelt a hitelintézet fő szabálya szerint forintban bocsátja a hitelfeltevő rendelkezésére. Eszerint a devizahitel főszabálya a forintban történő folyósítás és törlesztés volt, amely megfelel a deviza alapú hitel fogalmának. A 6/2013. Polgári jogegységi határozat szerint ez a megoldás tekintendő a Ptk. 231. § (1)

bekezdésében tételesen is rögzített főszabálynak, melytől a felek a diszpozitivitás elvéből fakadóan szabadon eltérhetnek, az eltérés lehetőségére e körben a Ptk. 231. § (1) bekezdése kifejezetten utal is (III. 1. pont). Az I. rendű alperes tehát pénzváltási engedély nélkül köthetett CHF alapú kölcsönszerződést.

Ahogy arra az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, a felperesek a kölcsönszerződéshez kapcsolódó szerződések érvénytelenségét a kölcsönszerződés létre nem jötte, illetve érvénytelensége miatt állították. A kölcsönszerződés létrejöttét jogszabálysértés nélkül állapította meg, az érvénytelensége pedig a másodfokú eljárásban a fent kifejtettek szerint nem volt vizsgálható.

A kölcsönszerződés felmondása érvénytelenségének a megállapítására irányuló kereseti kérelem elutasítását az ítéletábra csak a Közjegyzői törvény 132. § (2) bekezdésére történt hivatkozás kapcsán bírálhatta felül, az elsőfokú bíróság jogi indokait ebben a keretben is osztotta.

Az I. rendű alperes által 6/A/14. sorszám alatt csatolt okiratok alapján megállapította, hogy - a Közjegyzői törvény 132. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek megfelelően - az alperesek felmondását tartalmazó, dr. **T. K. b.-i** közjegyző **3...3/Ü/127/2013.** számú közjegyzői okirata elkészítésénél az alpereseket dr. K. M. ügyvéd meghatalmazott képviselte; a meghatalmazását Hné dr. P. **K. d.-i** közjegyző foglalta a **3...2/Ü/746/2010.** számú közjegyzői okiratba, amelyet hiteles másolatban a **3...3/Ü/127/2013.** számú közjegyzői okirathoz fűztek annak 1. számú mellékleteként.

Az ítéletábra a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, a fent kifejtettekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét, kényegében a saját helyes indokai alapján, a Pp. 253. § (2) és 254. § (3) bekezdése szerint helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperesek az illeték-feljegyzési joguk folytán meg nem fizetett 8 % mértékű fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján és a 15. § (3) bekezdése szerint kötelesek az államnak megtéríteni. Az alperesek oldalán a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálása kapcsán és fellebbezési ellenkérelem hiánya miatt fellebbezési költség nem merült fel.

D e b r e c e n, 2016. december 6.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Kocsis Ottilia s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -